

Posudek oponenta diplomové práce

Lenka Málková

Užití paměťových testů v diferenciální diagnostice časných stádií demencí

FF UK, Katedra psychologie, Praha 2011

Vedoucí diplomové práce: MUDr. Gabriela Šivicová

Oponent: doc. PhDr. Petr Kulišťák, Ph.D.

Diplomová práce se řadí svých tématech do oblasti, která nabývá v poslední době stále většího významu s ohledem na vyšší věk dožití v populaci. S tímto faktem souvisí i nárůst neurodegenerativních onemocnění, při jejichž diferenciální diagnostice se psychologie podílí velkou měrou. A nejčastějším problémem u těchto onemocnění bývá narušení paměťových funkcí. Málková Lenka se rozhodla ve své práci věnovat právě vybraným diagnostickým nástrojům pro hodnocení paměti. Inspirací pro ni byla - jak uvádí - zahraniční literatura a dobrovolná praxe na neurologické klinice FN Motol v Praze v letech 2007-2010.

Autorka diplomové práce člení svou diplomou práci (113 str. s přílohami) klasicky na teoretické úvodní kapitoly (50 str.) a empirickou část (35 str.). Doplnjuje je písemnictví (73 titulů), seznam zkratk, schémat, grafů a tabulek a přílohy (7).

V prvním oddílu teoretické části podává autorka DP přehled základních chorob neurodegenerativních. Uvádí demenci Alzheimerova typu, frontotemporální lobární degeneraci, vaskulární demenci a též jejich epidemiologii, neuropatologii a fyziologii, diagnostická kritéria a klinické neurologické vyšetření. V další obsáhlé kapitole se zabývá hlouběji jednou z kognitivní funkcí, pamětí (uvádí základní paměťové mechanismy, klasifikaci a dělení paměti z časového hlediska). Předposlední statí literární části DP je problematika sériových pozičních efektů (používá anglické termíny primasy a recency, efekt zapamatovaných prvků z počátku řady a z jejího konce, posledních, tedy nejnovějších elementů). V závěru zmiňuje nejčastěji užívané testy paměti u nás, AVLT a CVLT. První z nich pak využívá ve svém výzkumu.

V empirické části autorka diplomové práce vymezuje cíle výzkumu, a to sledování vlivu pozičních efektů a jejich popsání u jedinců s diagnózami AD, FTLD a VD. Kontrolní skupina byla tvořena zdravými jedinci. Výzkumné otázky vychází z uvedeného zaměření výzkumu, tedy porovnání pozičního efektu mezi sledovanými skupinami a zjištění přítomnosti či nepřítomnosti těchto jevů. Na základě literárních zjištění zvolila variantu sledování obou efektů u prvních a posledních pěti slov (z patnácti) v pokusech 1-3 testu AVLT. Dále autorka DP popisuje baterii testů, která je předkládána při standardním vyšetření na pracovišti, kde výzkum probíhal. V části statistického zpracování postupně pracuje s deseti hypotézami při sledování zmíněných sériových pozičních efektů v jednotlivých skupinách experimentálních a kontrolním souboru. Poté autorka diskutuje své výsledky a DP končí závěrem a shrnutím.

Z hlediska formálního zpracování lze autorce vytknout snad zařazení „úvodu“ do „teoretické části“, i když další úvod je i v „části empirické“, takže Lenka Málková zřejmě respektovala určitou symetrii úvodů. Autorka používá hezká odborná sousloví, např. kvalita

mozkové tkáně (str. 61) či termíny, kupř. nedostačitelný (str. 64). Drobné nedostatky v citování literatury (např. Delis, Kamber, 2000); snad bylo vhodné uvést i původního autora (R)AVLT, tj. Reye, když už jsou zmíněna obě akronyma (str. 54). Otázky: 1. proč autorka DP nepoužila test CVLT, který je pro starší - a zvláště dementní - jedince méně náročný a vyčerpávající (jak ukazují zahraniční zkušenosti; 2. jaké podněty poskytuje empirická část DP pro pokračování výzkumu v této oblasti (jak autorka uvádí v závěru).

Diplomová práce Lenky Málkové svým tématem, literárním zpracováním i provedeným výzkumem ukazuje, že pobyt a dobrovolná práce studentů psychologie na klinických pracovištích může být velkou inspirací nejen pro osvojování schopnosti pracovat s klienty/pacienty, získávání terapeutických a diagnostických dovedností, ale také podnětem k činnosti badatelské.

Závěr: Předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce v oboru psychologie a doporučuji ji jako předmět obhajoby. Navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 27. 8. 2011

Petr Kulišťák